

دوره هفتم - سال اول

شماره ثبت:

۳۴۸

شماره ترتیب چاپ:

۶۸۲

تاریخ چاپ:

۱۳۸۳/۱۲/۱۷

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

شماره مسلسل:

۷۳۵۳-۱

مرداد ماه ۱۳۸۵

خلاصه گزارش اظهارنظر کارشناسی درباره:
«لایحه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان»

مقدمه

لایحه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان در واقع پاسخ به یکی از نیازهای دیرینه حقوق کیفری اطفال در ایران است، این لایحه با ترک تدابیر سنتی و روی آوردن به روش‌های نوین در ابعاد ماهوی و شکلی درصدد پر کردن خلأ قانونی موجود و روزآمد کردن نظام جزائی ناظر به مدیریت رفتار اطفال و نوجوانان بزهکار است. قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ در این زمینه گام‌هایی برداشته بود. لایحه فعلی گامی استوارتر و نظامی کامل‌تر از گذشته ارزیابی می‌شود. از بعد بین‌المللی نیز با توجه به الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق کودک (۱۹۸۹) و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی و تعهد دولت به اتخاذ تدابیر تقنینی، قضائی و اجرائی در زمینه حقوق کودک، تصویب لایحه حاضر ضروری تشخیص داده می‌شود.

نوآوری‌های لایحه

به‌طور خلاصه محاسن و نوآوری‌های لایحه حاضر به شرح زیر قابل معرفی است.

۱. تلاش برای همگرایی معیارهای بین‌المللی در زمینه حقوق کیفری اطفال،
۲. درجه‌بندی واکنش اجتماعی در برابر بزهکاری اطفال و نوجوانان بزهکار،
۳. پیش‌بینی میانجیگری در رسیدگی به اتهامات اطفال و نوجوانان،
۴. پیش‌بینی مشاوران متخصص در رشته‌های مرتبط با مسائل تربیتی اطفال و نوجوانان بزهکار،
۵. پیش‌بینی دادرسی ویژه اطفال،
۶. الزامی نمودن حضور وکیل در رسیدگی به جرائم سنگین منتسب به اطفال،
۷. اجازه دخالت ولی یا سرپرست قانونی کودک یا نوجوان در جریان رسیدگی،
۸. امکان موقوف یا معلق نمودن تعقیب کودکان در جرائم تعزیری سبک،
۹. قابل گذشت تلقی کردن جرائم مستوجب تعزیر یا مجازات‌های بازدارنده،
۱۰. امکان تعویق صدور رأی،
۱۱. امکان تبدیل واکنش‌های تنبیهی به واکنش‌های حرفه‌آموزی،
۱۲. امکان اسقاط مجازات با استناد به تردید یا شبهه در رشد عقلی متهم،
۱۳. عدم شمول احکام تکرار جرم بر جرائم ارتکابی اطفال و نوجوانان،
۱۴. عدم ثبت سابقه محکومیت اطفال در سجل کیفری،
۱۵. پیش‌بینی تأسیس دایره مددکاری اجتماعی،
۱۶. پیش‌بینی تشکیل پلیس ویژه اطفال و نوجوانان بزهکار،

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

لایحه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان متضمن مقرراتی تازه و دارای محاسن و مبانی قابل دفاع است. تصویب این لایحه نقشی بسزا در ساماندهی نظام حقوق کیفری اطفال و سوق دادن آن به مسیر معیارهای علمی ایفا خواهد کرد. ضرورت تصویب لایحه بر اهل فن پوشیده نیست. در عین حال برخی ملاحظات انتقادی و پیشنهادهای اصلاحی هم در این باره قابل طرح است که در گزارش تفصیلی مرکز پژوهش‌ها آمده است. در مجموع با توجه به ابتکارات و نوآوری‌های لایحه و نقشی که در پر کردن خلأ قانونی موجود ایفا خواهد کرد تصویب آن پیشنهاد می‌شود.

